

החיים. מיר דארפען נור אויפוועקען אין
אונזער פאלק זיין כבוד צו זיך און צו
אנדרע - דערמיט שאפען מיר אריכות-
ימים דעם יוריישען פאלק. צו עט זאל
וועידער בליהען און פונגן דערוואקסען
אין זיין אייגענארטיגען גיסט און זאל
אויך קעגען ממשיך זיין די פעדים פון
זינען ירושה-אייגענשאפאטען און זיין פער-
פָּאָגָעָן אֵין זַיְן יְגַעַּן דָּוֹ.

וועלענדיג אט דאס אויבענדערמאן.
טע פערזוירקליךען, פערזואנדלען ער
אין ממשות' דיזו טהאטען, האבען מיר
קיין אנדערן איטוועג נישט, נור צה-
ריךקעהרען צו אונזערע אולטע מקרות.
אונזער דריינ-טוריענדיע-ערהיינע קולטור,
אקט די אונגערהיינר-רייזיגע, אונגעער-
גלאיכליך גיסטיגע ירושה, וועלכע עט
ההابען אונז איברגונגגעבען אונזערע
אבות, זי, נור זי, אין ביכוֹלֶת אונז צה-
רוייצשוממעצען אין אין זונצען, פעסח
צעטמענטידען אונזער אהדות.

דער גראיסעדר געטליכער תנא ר' זיווינן בן זכאי, וועלכער זעהונדייג מיט זיינגע אוייגען דעם גראיסען יודישען חרבן. האט פָּאַרְגַּעֲפִיהַלְּט, אָז דֵּי יְהֹוִה שׁ אָוֹמָה וּוֹעֶט צְוִיָּהִת אָוֹן צְשָׁפְרִיט ווערטען איבער דער גאנצער וועלט. ער האט מיט זיין טיעבען נבאיישען בליך אַרְגְּמַנְטוּמָעַן דעם גאנצען גאנגו פון אַונְזַעַר גָּלוֹת - גַּשְׁכִּטָּע; אַיבְּעַרְהוּיפְּט האט ער פָּאַרְגַּעֲהַנְּט, אָז דֵּי גָּלוֹת-בָּעַד דִּינְגּוֹנוֹגָן וּוּלְעָן פָּעָרָאוֹרָזָעָכָן בַּי אָוֹנוֹ פָּעָרְשִׂידְעָנָע אַינְגְּרַלְּכִיכְעַ רִיבְּוֹנוֹגָעַ אָוֹן גַּעֲגֻנוֹתִיְיגָע מְחֻקֹּתְּן - אָז דָּעַ רַיְבְּעַר האט ער נוֹר גַּעֲפָדָעָרט "יבנה בחכמיה". דאס הייסט: ער האט אַיְנָן-געוזהָן, אָז נוֹר דֵי תּוֹרָה, דֵי מַעֲכִינְגָּע ווֹדִישָׁע קוֹלְטָוָר - אַזְכְּרוֹת עָגָעָן אָוֹנוֹ כְּעָבָעָן אָ קִיּוֹם אַיְן גָּלוֹת; דֵי תּוֹרָה אַונְזַעַר, נוֹר זַי, קָעַן אוֹפְּהָאַלְטָעָן אַפְּגָן.

דעריבער, נעמינדיין אין בערטאכט
דאס אויבענדער מאנטע, שטעלען מיר
פצעטסן: איז נור אונזער קולטור, אונזע-
דע גיטטיגע ירושה אוצרות דארפטען
מיר פערטעלאנגען אין אונזער יונגען
נור זי' קענען נארמאליזירען
דאס יודישע לעבען, פערטרידיגען פון
אונזער ערדיהן דיבערשידגען פאר-
טימ-חלוקת', די וויסט און פוטטע
צאנקערדיין, וועלכע פערשוועכען אונ-
צעער נאעריאנאלאען כבוד, צעררייסען אונ-
אוצר אחריות און שוואכען-אָב אונזער

פָּרָזִים.
איין אויסוועג האבען מיר: צוריך
או אונזעוו עַלְתָּע מִקּוֹרוֹת, צו דער
גרויסער זייןיגער ירושה, וועלכע עס
האבען אונז איבערגעגעבען אונזערע
ארכום.

ונעשבפטען. 8 וווארט פאר א וווארט,
מען איז איבערונגאנגען פון ווערטער
נו מאשים אין ס'האגען אונגעוהיבען
גע ארביגיטען הענד מיט פוייסטען און
שיי דער אדמיניסטראטור מיט זיין
וואון סיי דער אַלטער שנידערוי-
שעד לאָקָאָטָאָר מיטן ניעים שנידערוי-
שען פֿאָקָאָטָאָר ווענען צ'ומְזִיקְט געוווא-
ד-שן.

דער דערבייאגעז' עולס האט דאס
אלץ צונזוקט, געשאקטל מיט די
קעעפ און גומורמעטל; איזוי זעהט אויס,
זיעען עס געפינען זיך צוויי קעץ אין
איין זאק...

אין דער שטאדט זענען פערהאָן עט-
ליכע ווינקע-שוחטים, ווערכע שחת'ן
לויטין פסק פון ראבינהָט אונ קהָה
אויף טריפה. פונדעטווועגען האָלטען
די דזיגע "שוחטים", אונ זי' זענען
נשראָע יידען. מילא, וועגען זי'-
עד פשרות זאלען צנדערע אונרטיליען.
איך וויס נאר, אונ די דזיגען חברת,
אוזיפער וואס זי' שחת'ן אויף טריפה,
צענונג זענען זי' איך קהָה.
צויעשען די דזיגע "שוחטים" איז
ווײַד פְּשָׁרְהָאָ אַיִּינָאָ וְוְסָלְבָּאָ מֵאָ

ב. זיינבערג.

עס מזוז דעריבער געשטפערן ווערט
די בריך און דער שלום צוישען דער
געטהיידער, אויב די פיהרער האבע
דעם וועגן צו איהם נישט געפונגען. צו
לייעפֿ דעם הרמת קידּן-הטורה דזאיפֿ גע-
זארגט ווערטען פאר דעם איזיעס דור, אַ
עס זאָל זיך ערצעהען אהן פֶּאַרטִי-פְּאַ
לִיטִיק. וועלענדייג בויען, מזוען ביידז
צדדים קומען איז בעריהרכונג מיט דער
נייעס, זיך גוט איזנעהרען צום ווילע-
פְּרָנִים יונגען דור. אום צו ערחהּלְטָעָ
זיעיר וואָג און השפה איבער איהם
טאָר מען זיך נישט אַנְבָּרוֹגִין, נוֹזֵ
בשובה ונחת; זיי מזוען איזנוועהען, אַ
אונז אַלְעַמְעָן בעוואָנט איזן דער
ועלבער תכלית. מען מזוז געבען אונז
זער נאָצִיע אַלְעַמְעָן דוייער, וויל שוי
יאַהֲרָעָן-לאָנגָן, דורך-לאָנגָן, וואָזְדָּעָרָן
די יודִישׂ שִׁףְׂ, בעוואָנט מיט אונז
זער טוֹיוֹעָנדּ-יעַהֲרִיגָּעָר גִּיסְטִיגָּעָר יְרוֹשָׁהָ
קעמאָט געגען די מָוָרָא/דִּינָא אַזְהָבִים
לייכָע און בִּיוֹוּלְגָּנָּץ פְּחוֹת, וועלכּוֹ
וילען איהם צוּבָּרָעָכָן און פָּרָשְׁלִינָּן
גען. פְּיעָל מָאֵל שוֹן האָט די שִׁיףְׂ גַּעַ
זינְקָעָן; פְּיעָל יְודִישָׂעָן גַּעַבעָן האָבעָן
זיך אַוְיסְגָּוּלְאָשָׁעָן, אַבעָר די יודִישׂ
אתהָdot, די פָּרָבְּרוֹזְעָרָנוֹג אַון די האָפָּ
נְגָג פְּאַקְעָרָט זיך פָּנוֹגָנְדָּעָר, דורך
מיַתְפִּילְהָעָן אַיְינָעָר מִיטּן צוֹוִיטָעָן, אוּ
עס ווערט לִיכְתִּיגָּעָר אַון העַלְעָר. עַס
ווערט אַנְגָּנוֹרָט נָאָך פָּרִישָׁעָר
פְּחוֹת, מִיטּ מעָהָר וואָקוֹםָקִיט, מִיכְיָ
דאָפְּלָעָטָר עַנְעָרָגָעָ אַון פָּרְדִּיפְּלָאָפָּ
טָרָדְרִיסְטָ אַון מִיר זַעַעַן ווּידָעָ
אוּרָחָ דָּעָר אַוְיבְּרָפְּלָעָן פָּנוֹגָם יִם
פָּנוֹגָם צוֹוִיטָעָן".

דעם נשביעט און האבען אונגעוויהבען
קלינגען אויף אליארם גלאקען: געוואָלַד,
ס'ברענט און מען דארף די שופה בע-
שען. ביז א גוווייסען גראָד האט דאס
טאָקי געהאָלַפַּען, ס'קומען אין האנד-
ווערקעער-פֿערבְּגַנְּד פֿערשְׁפְּטִיגְּטַע און
ווילען ערפלען זיינער חוב, מקיים זיין
די גוירה און אַרְוִיסְנֶעְמָעַן די האנד-
ווערקעער-קָאָרטַען.

איו דעריבער זעהר לְעַבְּדִים אֵין
האנדווערקעער-סְעַקְרַעְתָּרִיאַט, ווֹאוֹ רַ
אָבָּא ווֹינְגָּר גִּיט אַינְפָּרָמָצִיעַס, מַעַן
צָהָלָט אֵין אָמֵן מַעַן צָהָלָט אִים אָמֵן
מַעַן גַּעַטְמַעְטַּה אַנְדוּוּעַרְקָעַר-קָאָרטַען.

אויך די ווֹיְבְּרִישׁע בעל-מְלָאָכֹות,
די פְּאַדִּיסְטְּקָעָם, ווֹאס האָלְפָּן זִיךְ פָּאָר
אַינְטְּלִיְגְּנַעֲטְקָעָם אָמֵן שְׁהָמָעָן זִיךְ אַבִּי.
סְעַלְיָה, אָז מַעַן זָאָל זִיךְ אַנְרְפָּעָן עַמְּךָ,
זְעַמְּעָן זִיךְ אוֹיךְ שְׂוִין צְוֹהָמְעַנְגְּקָעָמָעָן
אָוֹן בְּשַׁלְאָסָעָן זִיךְ אַנְצְּוִילְיָסָעָן אָיִן
דָּעַר גְּרוּיסְטָר מַחְנָה פָּון האַנְדוּוּעַרְקָעָר.
פְּרָאָלְגְּטָרִיאַט.

איין די האַנְדוּוּעַרְקָעָר-אַפְּגָרְטָמָעָן.
טען איין א גַּעַרְדָּר, א סְמָצָאָכָע,
מען "רוֹכְעֹוּעַט", מַעַן לוֹיפְּט אָמֵן מַעַן
שְׁמָמִיעַט אָוֹן עַס זְעהָט אֹוֵס ווֹיְסָ
דָּאמְרָתָהָמָן זִיךְ אַרְבִּינְגְּהַיְמָהָן אַיִּינְגָּה
וּוֹאָלָט וּשְׂוֹזְעָן פְּרָאָלְגְּטָרִיאַט.

ש. פיגענבוים.

צוואונציגו יאהר אין ליעבען פון א-
יחיד, פון אַנְיַאנְצָעַלְנָעָם מעשן איז א-
סיך, איז פיעל; צוואונציג יאהר אין ליע-
בען פון א פאלק, איז קוים א ברוכ-
טיל פון א יאהר הונדערט, איז קוים א
קליניגע תקופה, וואס האט אפער נאר
קיין ווירקונג אויף דעם פאלק, וואס
לייניגט אויף איהם קיין שום חותם נישט
ארכוף; צוואונציג יאהר אין דער גע-
שיכטע פון דער מענשאייט, וועלכע
האט הינטער זיך טויזונדר יאהר ען
עקיסטונג, איז גארניישט מיט גאר-
ニישט.

און דאך ווי ריד אין ערפאה הרונגגען,
אין טורייניג ערפאה הרונגגען, זענען די
לעצעט צוואונציג יאהר געוווען אין ליע-
בען פון דער גאנצער מענשאייט. אמרת,
און משך פון די צוואונציג יאהר, איז
פערלויף פון דער פערהעלטנישמעסיג-
קורצער תקופה, איז די לאנדדקארטע
פון אייראפא אינגענטען איבערגעגן.
דערשט געווארטן, דורך פיער און
שוערד איבערגענדערשט. פעלקער,
וועלכע זענען יאהר הונדערטער געוווען
אונונטעריראכט, זענען תחית המתים אויפ-
געשטונגען און אויך אונז, יודען, האט
מען און דעם עלות השחר, אדרער בין
המשמות (רויפט עס ווי איהר ווילט)
פון אייראפא – א ביינדייל צונגוואר-
מישטיננס געוואט ציוויליזאצייע...
עס איז אפשר נישט דא דאס ארט
צוי קומען מיט דער יוזדישער נאשע בי-
או אַגּוּמִין-מענְשֵׁלְיִיכְּרָט טראגדייע.
א בעריהמטער פוילישער דיכטער האט
געזאגט: "ס' איז נישט קיין צייט צו
בעורויערען בלומען, ווען וועלכער ברע-
גען". עס איז אבער כדאי צו פערציז-
כגען, דאס צו דער דזיניגער טורייר-
גער וווקכאנאליע האבען מיר דzapפער-
געגעבען צשטייער. מיר האבען גע-
זהלהט, בלוטיג געצחאלט אויף צוו-
ביטער, זעהר ביטער אַבְגַּנְגָּרֶט זיעער

פראנטטען. גירושים און תלויות, פגראָ-
מען און שחיתות אין דעם „זיכערען“
הינטערלַאנְד. אויף די פרוכטפֿאָרָע
לענדער פון אוקראינה און אין די
שטערט און שטעדטלַעַךְ פון זעלְבעָן
יאָנד און אין די שוּץ-גֶּרוּבעָנס פון די
בריטיע פֿעלְדער פון אִירָאָפְּט זענְעָן
מיר אויך מיט בלֹוט אַפְּגַּנְגַּנְגָּן.
עס שטערט זיך די פֿרגָעָן ציַחְאָ-
בען די מלְיכָות עַפְּסִיס גַּעֲלָעָרָנט פון
דעָר פֿעלְקָעָר-שְׁחִיתָה, וואָס רופְּט זיך
„ניַנְצָעָה גַּהְגַּדְעָרָט פֿערְצָעָהָן“. זאלְ מעָן
וועַלְעָן משפטְּן לְוִיט דָעָר פֿרְעָסָעָן, אוּלָ-
זְעִירְצָעָהָלָט אָונָזָה טָאג טָעְגִּילִיךְ, אַיִ-
רָאָפְּט פֿיבְּעָרָט, זֵי קָאָכְט אָונָזִידָט,
מוֹזָעָן קָוְמָעָן צָום אָוִיסְפִּיהָרָה, צָוּ דָעָר
טוּרְיוּרְגָּעָר קָאנְקָלוּוּיָעָן, אָז גָּאָרְנִישָׂת
מיַט גָּאָרְנִישָׂת.
אין פֿערְלַוְוִיפְּט פון פֿיעָר יָאָהָר אִין די
וועַלְט פֿערְזָוְאנְדָעָלָט גַּעֲוָרָעָן אִין אָ
ריַעְזָיג שְׁחַת-הָוִי. טִיכְעָן בלֹוט אָונָ
טְּרִיעָהָרָעָן האָבָעָן פֿערְפְּלִיצְט אִירָאָפְּט
אין דָעָר לְעָנָג אָונָזָה דָעָר בְּרִיטָה, די
„גְּרָאָפְּט בְּעָרְטָאָס“ האָבָעָן אַקְאָמְפָאָ-
נִירְט צָד דָעָם כָּאַרְכְּלָעָן פון די גּוֹסְסָעָ-
אָונָן צָום קָרְעָכָעָן פון די פֿערְזָוְאנְדָעָ-
טָעָן. אָשְׁוִיְעָרְלִיכְט קָאָקְפָּאָנְיָעָן... אָונָ
דָּאָךְ האָבָעָן די מעַנְשָׂעָן גָּאָרְנִישָׂת גַּעַ-
לְרִנְטָן.

געַשְׁתָּאָרְבָּעָן די מִלחָמָה – זאלְ לְעָ-
בָּאוּ די מִלחָמָה הָעָרָם זִיר שְׂוִינִי וְנוּידָר
דָּאָמָּאלָס, מִיט צְוֹאָנְצִיג יָאָהָר צְוִירִיקָ-
הָאָבָעָן נָאָךְ מְעַנְשָׂעָן גַּעֲלָאִיבָּט, אָז
רוּחוּם, הַעַלְעַנְמוֹת אָונָן רִיטְעָרְלִיכְקִיט
קָעָפְּן מעָן נָוָר בְּעַקְעָמָן אִין די שִׁיסָּ-
גְּרִיבָעָר אָונָן אוּפִיךְ די שְׁלָאָכָט-פֿעלְדָעָר
אָדָעָר גָּאָר אוּפִיךְ די שְׁפִיצָעָן פון באָ-
גַּעַנְטָעָן. אָט דָאָס אִיז גַּפְוּעָעָן די
מעַנְטָאָלִיכְטָעָט פון פֿאָרְמְלָחָמָה/דִיבָעָן מְעָן-
שְׁעָן, אָט דָאָס אִיז גַּעַוְעָן די פֿסְיכָאָ-
לְאַנְיָשָׁע אַיְנְשָׁטָעְלָוָג זִיְעָן, עָרָהָט
גַּעַהָאָט זִיְעָן פֿאָסְטָגְּוּזְצָעָ אַמְּתָן.
רַעְמָאָרָק אִין זִיְעָן בּוֹךְ, אָוּפִיךְ מַעְרָב
קְיַיְעָן נִיְעָסָה, האָט אָנוֹן קְלָאָר אָונָ בּוֹלָט
בְּעַוְיָוּצָן די שְׁטִימְנוֹגָעָן, וְאָסָה האָבָעָן
בְּעַהָרְשָׁט צָו יְעַנְעָר צִיטָט דָעָם מְעָן
בְּכָלְלָאָונָן די שְׁוֹל יְגָעָנָד בְּפָרָט. די
שְׁוֹלְיְוָנָעָן, וְעַלְכָעָד עָרָר מִלחָמָה-פְּסִיָּ-
בָּאוּ האָט אוּפִיךְ נִישְׁתָּאָוִיסְנָעָמִיטָעָן, האָט
גַּעַוְוָאָרְפָּאָעָן די שְׁוֹלְיְכָעָר אָונָ העַפְתָּעָן
אָמָּן אִיז אַזְוָעָק אַיְפָעָן פְּרָאָגָט, כְּדִי
צְוִירְקָאָזְקוּמָעָן מִיט לְאַרְבָּעָר-קְרָעָנָץ אָוּפִיךְ
די קָאָפְּט, כְּדִי צָו גַּעַוְוָנָעָן דָּסָם אוּרִיעָ-
אָלְ פָּוֹן הַצְּלִישְׁקִיטָה; אָפְּעָר דּוּרְבִּיָּ-
הָאָבָעָן זִי גַּאָרְנִישָׂת בְּעַמְעָרָק וְזִי
הָאָבָעָן אַלְצָדָכוֹן פֿערְלַוְוִירָעָן: צְוַרְשָׁת
זִיְעָן יוֹנָהָדָה, וְעַלְכָעָז זִיְעָן צָ-
מָאָרְבָּדָעָן רַעְצָת נִישְׁתָּאָפְּרָמָגָט אָונָן וְעַלְכָעָ-
אָיִז אַזְוָדָעָן אִין פֿערְבְּלָאָטִינְטָעָן שָׁוֹן.
גְּרָאָפָּס אָונָן צָום סִיף אוּפִיךְ זִיְעָר אִין-
לְעָפָעָן לְעָפָעָן.

וּוֹאֵם גַּעֲהָעֶרֶת, וּוֹאֵם גַּעֲזָעֶהֶן.

פָּרָנֶה בְּכָבֵד, סָ'אִי אֲבָעַר אוֹיֵךְ פָּעַר-
בְּלִיבָּעַן אֲגָרִיסָעַר טִילַּ, וְעַלְכָּעַ אָה-
בָּעַן זִיךְ גַּעֲטָרָכְט אָזְוִי וּמִיר האבען
אוֹיְבָעַן גַּעֲוָגָט.

אָט פָּאָר דִּי יַעֲנִיגַּע אִיזְׁעַט דִּי
פְּרָאָגָעַ וְעַגְּנָעַן קָאנְגָעַן וּוַיְתָעַר פִּיהָרָעַן
דִּי מְלָאָכָה וְעַהְרָא אֲהָרָבָעַן, וּוַיְיָלַּד דִּי
הַנְּחָותָן, וּוָסְמָקָה וְעַמְּכָאָכָת אַיִן דַּעַם עַנְיָן,
פָּאָר דִּי בְּעַלְיָיְלָאָכָות אַיִן דַּעַם עַנְיָן,
עַנְדִּיגַּעַן זִיךְ שְׂוִין דַּעַם קִינְפְּטִיגַּעַן מִיטַּ-
וּוְאַךְ אָוָן וּוְעַרְעַס וּוְעַט נִישְׁתָּה אַהֲבָעַן
בֵּין דָּמָאָלָס אַרְוִיסָגְּעָנוּמוּן קִין הַאֲנָדוֹ-
וּוְעַקְעָרָקָרְטָעַן, דַּעַם וּוְעַט זִיךְיָן וְעַהְרָא
פָּאָסְקוּדָעַן, עַר וּוְעַט נִישְׁתָּה קָאנְגָעַן פִּתָּ-
רָעַן קִין זַעֲלָבְּסַטְשַׁעְנְדִּיגַּעַן וּוְעַרְקָ-
שְׁטָטָטָן, וּוְעַט נִישְׁתָּה קָאנְגָעַן בְּעַשְׁפְּטִיגַּעַן
קִין לְעַרְןִינְגְּלָעַךְ אָזְוּוּ.

דִּי יְדִישָׁע גַּעֲזָלְשָׁאָפָט, זַעֲהַעַנְדִּיגַּעַן,
אוֹ סִינְגָעַן פָּרָהָאָן אָסְקָדָיְלָאָפָט
הַאֲנָדוּוּרָקָעָר, וְעַלְכָּעַן וְעַגְּנָעַן דָּרְשָׁלָאָ-
גָעַן פָּוּן זַיְעַר בִּיטְעָרָעַד לְאָגָעַן אָוּן
הַאֲבָעַן דַּעַם עַנְיָן הַאֲנָדוּוּרָקָעָר-קָרָטָעַ
פְּרָנָאָכְלָעָסִיגַּט, נִישְׁתָּה פָּאָרְשָׁטָעַלְפָנְדִּיגַּעַן
זִיךְ דִּי רְעוֹזְלְטָעַן דָּרְפָּטָן, הָאָט
בְּשִׁלְמָאָטָעַן אַגְּזָהְיוּתָעַן אָוּ אַפְּצָאַשׁ אָוּיָן
הַאֲבָעַן שְׂוִין דִּיְלָאָמָעַן אָוּ אָזְוּן
אָאָרְבִּיָּטָן. קָאנְטוּ וּיְיָרָהָאָבוּן

אנַיְינַשְׁטָאַקִּיגְ דָּרְדִּיךְ

אין גיטען צוישטאנד
צ'ו פעדליךוייפגען.
נאדוועטשנא 8 בי סטראושאצקען
 ערבעון גווערטן, בעיינן גווערטן

פָּעָרֶז עַנְלִיבָּעֵם.

ה' איזאק נימיראוסקי, א' זohan פון געווואסטען פֿלֶלְטַהֲוּרָה' ש. ניעמי-אָזּוּסִיקִי האט גענדיגט דאס פֿאָלִיטַעַכּ-יְקִים אֵין לְיוֹשָׁה (בעגלג'ע) אָונֵן בעקומהּן דעם דיפְלָאָם אַינְזוּנוּעָר בעמִּיעַ-איַנְּ-

מיש אונ' אוניטה נאן אוּז-ישראל.
דינטשtag איז אונגעקומיין נאך טשען-
סטאטאו, אויף זיער דורךידיזע נאך
ארץ-ישראל, א גראפע פון 10 מיטגנידער
פון דער ספארט-סעקצע בי דער ארג.
תל-חי אין ווארשא.
די מוטיגע יונגעלייט מאכען-מית די
גאנצע רײיזע אויף א גרויסען אפונגעט
אוניטה. פון טשענסטאצאו פאהרין זוי
באלך קאטגואיז און פון דאסט איבער
טשעכאסלאווארקיי, עסטריך, יונאסלע-
ווען, האָהַרְבָּדָה, קְרָמָה, גְּזָרָה,

**עוזי'טער יוזישער שניעדר - צען
און טשענסטאכאו.**

שבת, דעם 11-טען ד. ח. פונקטלייך
6 איזוענד ווועט אין זאל פון האנדוואער.
קער-פערבאנד, אלעט 12, פאָרكومען
די ערעפֿנְגַּס-פֿערזאָמְלִינְג פון לְעֵגָן.
לייזְרַעַן צוֹוִיטַעַן יְזִידַשַּׁן שְׁנִיְידַר-
צעך אין טשענְסְטָאָכָאו.

אלע' הברים וווערטען געבעטען צו
קומען פונקטלייך אוין מיטברענגען זיי-
ערע מיטנְגְּלִידְס-קָארְטַעַן, כדי צו קאנען
האָכָעָן שְׂמִים-רְעַצְתָּן.

טונַן גָּדוֹלַה.
די יְזִיףַרְאָקְצִיעַ אֵין פְּוֹלְדָּעַן גָּנוֹגַ.
וּוֹיַּעַס אֵין צָו זְעוֹהָן טוֹן די בִּינְעַטְזַ.
טִינְגַּע רְעוּוֹלְטֶפְּטָעַן וּוּשְׁטַׁ דַּי גְּדָאַזְיְנַע
אָקְצִיעַ האַבְּעַן אֵין טְשָׁעַסְטָאַכְאָוָא אַ
רְיָצְעַן-עַרְפָּאַלְגַּן.

ד' אקציע דוויירט בין זונטאגן, דעם
19-טען און ווועט נישט פערלאונגערט
ווערטן.
*
עס זענען אונגעזומען גראטולאציע-
טעלענרגראמעס פון קאן תל-חי צום פרירין
פון 30 גראן. אן פaddr א טעלעגראם.
די טעלענרגראמעס קאן מען בעקמוםען
אין סקרעטאריאט פון קה"ה, אליעע

* 12-5-1948 גרבוב

ל'הוּ יְהֹא צָדִיכָא פָּנוּ דַעַר פָּטָמִים צַיִם.

אֲקַצְיָע אֵין טְשׁוּנְסְטָאכָאוֹ-
וּוִי מֵיר דָעֲרוֹנוֹיסְעָן זַיִד, וּוּרְטָמָן-
טָאגֶן, דָעַם 13-טָעַן ד. ח. לִיקְוִידִירֶט
דִי פֿעַטְצִיעַ-אֲקַצְיָע אֵין טְשׁוּנְסְטָאכָאוֹ.
דִי פֿעַטְצִיעַ-אֲקַצְיָע, סִיִּי דִי אַינְדִּיז-
וּוִיְדוּלָע, סִיִּי דִי קָאַלְעַקְטִיוּז אֵין אַיִן
טְשׁוּנְסְטָאכָאוֹ אַדְרוֹךְ מִיטָּא גְרוֹיסְעָן
עַרְפָּאַלְגָג, אוֹיפָג וּוּלְפָעָן מַעַן הַאטָזִיךְ
פְשָׂוּט נִישְׁתְּגָרִיכְט.

ג גונזיען בערכט פון דער אקזיע
וועלען מיר געבען אין נאהנטטען גו-
מער פון אונזער ציטאנגע.
אונטערשריבען די פערטיציע קען
מען נאר ביז מאושטאג, דעם 13 ד. ח
אין לאקל פון ברית האה"ר, אלעג
וואָאַנטשטי 3.5 פון 11–9 אַזענד.

„פַּאֲלָעֵטְנִינָּע, בִּירָא - בִּיחֹשָׁןָ אָנוּ
לְעָרָ יְזִישָׁעָר אַרְבִּיטְעָר - קְלָםָן“. אָוִיף דִּי דָּאֶזְגָּעַ טֻמְמָא וּוָעַט דָּעַר
בַּעֲקָנְטָעָר אַרְבִּיטְעָר-תְּהִגָּעָר אֵין זְשָׂרָה-
גָּלִישָׁ, אַרְטָוָר זִיגָעְלָבָיוָים סְוִוָּן וּוּאַרְשָׁאָה-
הַאַלְטָעָן אַפְּאַלְעָזְוָנָג שְׁבָעָג דָּעַם 11
אוֹיגָנָטָן. 3 אַ זִּינְגָּר נַאֲכִימְטָאָגָן, אֵין

וזאל פון מיכאל צויזטש-קלוב, פילסודטקי
גאס נר. 17.
סיני די אקטזעלעט טעמעע, סיינְדי פער-
זאן פון פרעלגענטען געבען די גראָגן-
טיע, דאס די פֿאָרְלַעֲזּוֹנוֹג ווועט האבען
גרוייס ערפֿאָלָג.

נְעֶבֶרָכָעַן דָּעַר שְׁטֵרִיךְ פֿוֹן דָּעַר חֲבֹרָה-קָדְשָׁא אַיִן וּוַיְצַלְגָּן.

די חברה-קדישה ענדליך אונטער דער הערשאפט פון דער קהלה.
אויף ה', ווארשאוסק'יס ערקלערו
או ער ווועט סי'-וואי נישט פאלגנען ד
בעשלאים פון דער קהלה, וויל' די קה
קסט איהם אב גענוג געדער, הא
איהם שארכ אונגנטפערט דאון ד
שמנון קאהן און צוישען אנדערן ז
זאגט, און יצדר יוד וואלט זיך
וואונגען נישט צו מאכען קיין עריג
געשפטען, ווי ה', ווארשאוסקי מא
מית דער קהלה...
א כארקטעריסטיינער עפייזאָד, וו
ווײַזיט די טערטילטע ווירטשאָפֿט,
געווונ דער מאמענט, ווען קאהן ה
זיך געואנדען צום יעאטיגען קה
פריעס מיט די רײַיד: "אייהר בעריה
זיך דאָך, דאס אייהר פיהרט שווין יאָ
גוטען ווירטשאָפֿט, פאָ זאנט מיר,
בעט אייך, וואו זעגען די 62 גויל
פאר גושעראָזיאָט, פון דן צוינְז
די חברה-קדישה, וועלכע האט, ווי
וועואָסט, אוונטערגעשריבען א שועערען
סמס נישט צוצורייהרען זיך צו א מת,
וז די קהלה וועט נישט נאכגעטען זיך.
ע פֿאָדערונגען (50 פראָצענט פון די
זוטאָ-הכטאות און דאס ווירטשאָפֿטען
טט די געלדער) איזו נישט ביינעשטאָ.
ז דעם נסינוּן. גראָד האט געטראָפֿען,
דער ערשטער בר-מיינן איזו גטוּעַ.
ז א פֿאָדערמְגָלִיכְבָּר און מען האט בע
גענט פון איהם "צייהען" א גרויסע
בדע. די חברה-קדישה, אײַזעעהנדיג,
עס וועלען זיך געפונען אנדערע,
אס וועלען זיך מיטין דאָזיגען מת
יעסק זיין און זיך וועלען איזו אַרומ
יעיבען אין דרייסען, זעגען זיך צוּגעַ
עטטען זיך מתעסק צו זיין, נישט קָדְ
ענדיג דערוּיפֿ, וואָס דער "הרָם שנעשה

מען קין האנדווער��ער-קארטען. ה' וויי
נער וויזט אן אויף די שעדליכע קאנ-
סוקווענצען פון אוז ל'יכטשענדער
בעזיהונג צו דעם וויכטיגען האנדווער-
קער-פראלעם.

דאס פעצט ווארט בעקומט ראט.
ה' נאָלדבערג, וועלכער טאדעלט די^{וועיגע}, וואָס שטורמען כלומרטט, אָז
מען זאָל נישט אַרויסנעםען קיין האנד-
ווערڪער-קארטען, אַינדערכײַט וווען זיי
גומא האבען זיך פערזעהן מיט האנד-
ווערڪער-קארטען. ער רופט דעריבער
איַן אַנוּזענדע, וועלכע האבען פער-
נאָלעסיגט דעם עניין בייז איצט, אָז
זוי זאָלען אַין זײַיר אַינגענעם אַינטער-
רעס אַון אַון די אַינטערעסען פון דער
זוקונט פון יודישען בעל מלאה-
אויסזונען נאָז די געלאנגעהייט, וואָס
דאָס געועץ זעהט פאר אַון אַרויסנעםען
די האנדווערڪער-קארטען.

נאָז א געהעריגער רעדליךיע ווערט
דעָר מיטיגן געלאָסען.

פעראגאנגענע שבע אַווענד אַין אַין
זאָל פון האנדווערڪער-פערבראנד (אלעע
12) פֿאָרגעוקמען אַ גרויסער מיטיגן,
איַינגעאָרדען דורךן, פֿערָאִינְגְּנֶטְעָן
קֿאמְטְּטָעָט פֿאָר יִדְיִישׁ עֲנֵינִים פֿון יְיָ
דיישער מלאה-).

ביי אַ סול' נעטאָקטען זאָל עפָענט
פרעוזס דֶּר גִּיסְלָעָר די פֿערָזָאָמְלָגָג
און ווידמאָט אַ קִּרְצָעָרָע דָּעָר
פראנְגָע וועגען אַרוֹסְנָעָמָעָן די האנד-
ווערڪער-קארטען פֿאָרְדִּי בָּעֵילִי מלְאָכוֹת,
וועלבָּעָה האבען זיך נאָז נישט בייז יעַצְט
אַרוֹסְגָּעָנוּמוּמָעָן.

דייר. פֿשְׁיסְוּסְקָעָר רעדט-אָרוּם דעם
באָגְזָעָן קֿאמְפְּלָעָקס פֿראָגָעָן, וואָס זע-
גען פֿערָבְּגָדָעָן מִיטָּן צְעָכָן-גְּזָעָעָן.

אַ לְּעָנְגָּרָעָן רְעָפְּרָאָט וועגען דעם
דאָזְיגָעָן צְנִין הָאָלָט סְעָקָר. אַ ווַעֲנָאָרָה,
וועלכער פֿאָלְעִימְזִירָט אוּיך מִיט דעם
ה' אַרְזְוּשָׁך צְיִילְעָב זִין אַרְטִיקָעָל אַין
דָּעָר „פֿאָלָקָס-צִיְּטוֹנוֹג“, אַין וועלבָּעָן ער
רְופָט דִּי כָּאַלְפָנִיקָעָס זִיך זָלְעָן זיך
ニシְׁתָּרְגָּעָסְטְּרָרְעָן אַון נִישְׁתָּרְגָּעָסְטְּרָן.

רֵי יְזָבָד-אַקָּרְבָּנִים פָּזֶן קְרֹן תַּל-חִין

זיך צויהערען צום אלארם פון זשאכטא
טינסקין, וועלכער האט געווארענט
פאלר די אונגרהען און געטאדערט צו
שאמען דעם יודישען ל'געניאן.

דעער בעצטער בעקומט דאס ווארט
ה', צבי קאנטאר, וועלכער האלט אן-
איינחהאלטסרייכען רעמעראט: ער מאכט
א שענהנע אנטלייז איבער דער בעדי-
טונג פון יזקור. ער רעדט איבער 4
גרופען פון געטאלגעגע און איבער יע-
דען סארט זאנט מען יופור מיט אן-
אנדרען איינהאלט. דעם שטארקטען
יזקור, וועלכער האט די ברעסטע בע-
דייטונג זאגען מיר נאך נברורים און
צו דער קאטענאריע געהערען די גע-
סאלגענע אין תרכ"ט. ער אפעלערט צו
די פערזומעלטער צו שטיצען דעם קרן-
תל חי, וועלכער זארגט פאלר דער פיזי-
שער ערziehhogen פון דער יונגענד, כדי
אונזערע ברידער זאלען נישט סאלען
ווײַ קדושים, נאך זיי זאלען קאנען זיך
פערטירידגען. דער רעמעראט ווערט
איינגענומען מיט שטורמייש אפלא-
דיסטעןטען.

מיט געזנג פון "התקוה" און בשוב
ד' את שבית ציון ווערט די אקדמי-
מייע געללאסען.

כדי צו בעמערקען, או קיין שם
פארטיי האט גישט געפונען פאלר נוי-
טיג איינזוארדגען קיין אקדמייע,
חיזץ די ק. ה. קאמפייע, מיט דער
הילך פון די רעויזיאנסיטישע ארנגן-
ניוזציעס אין טשענסטאכאו, וועלכער
אט סומט דערפאלר אנערקענוו געוואלט
זונטאג, דעם 5-טען ד. ח. איז פאל-
זעקומען אין האנדווערקעער - זאל א-
טרויער-אקדמייע געוידטמעט די גע-
פאלגעגע בשעת די אב - געשעהטניישען
אין תרכ"ט אין ארץ-ישראל.

הגט די אקדמייע האט זיך גע-
דרעס אונהייבען 9 אווענד האבען שיין
מאסען מענשען געשטראמט צום זאל
פון 8 זיגנער און שיין האלט 9 איז
דער זאל געוווען איבערטלט, אוווי איז
א גרויסער טיל עולם האט געמווט
שטעהן אין צויטען צימער און א-
בעדייטענדער טיל האט זיך איבער-
הויפט נישט געקנט אריינגעקומווען
אין זאל און געמווט אהיימגען מיט
גארנישט.

געגעענט די אקדמייע האט דער
מורשה פון דער היינער כת"ח קאמי-
סי' ד' דוד זילבערשאץ און נאכהער
האט דער שטארט חון ה' באדאש גע-
מאכט א הופרה צום אנדען פון די
העלדייש געפאלגענע.

דער פרעוזס פון הצע"ר ח' ניעמיראוץ
סקי, וועלכער וויזט אן ווי נויטיג עס
איין די פיזיש ערziehhogen פאלר דער יוי-
גענד הן אין גלוות און הן אין א"י.
נאכהער רעדט דער מפקד פון בית"ר
ה', וועלכער. ער רעדט זעהר הארציג
און איבערציינענד. עטלייכ מאל שרירות
ער אוייס, או די ציוויסטישע עקווקו-
שיות און איהרע נאכפאלגער זענען
פעראנטוארטליך פאלר די יונגע לע-
בענס, וועלכער זענען געפאלגער אין
תרכ"ט, וויל' זי האבען נישט געוואלט

רַמְאָגָנִיב (טִיקֵּן-פְּלָגֶזֶעַ). צוֹזָמָעָנְטָרָעָע
7 פְּרִיה אַיִן לְאַקָּאַל. אַבְּרִיּוּעַ 7-30.
אַיְנְשָׁרְרִיּוֹגְנָגָעָן אַיִן סַעֲקָרְטָאַרִיאָאַט פָּוָן
דָּעַר גַּזְעַלְשָׁגֶטֶט, אַלְעָעַ 20 בִּיּוֹן 10
ד. ח.

מִיטְוֹאָךְ, דָּעַם 15-טָעַן ד. ח. אַוְיסְטָלָג
נָאָךְ בְּלָאַכְוּנוֹגָא. דָּאנְסִינְגֶג אַיִן דָּעַר
"לְעַשְׁנִינְטִישְׁבָּקָאָג".
זָוְגְּטָאָג, דָּעַם 19-טָעַן ד. ח. אַוְיסְטָלָג
אַוְרָאַדְוִוִּוִּוִּיָּה, אַהֲרָנְפָּאָה
פָּלְגָּנְגָּעָדָע נְמַעְרָה:

ג'ומער 13 געווינגן א טיש-טיגויעלע,
 36 א לעדערנוו טעקדע, 146 א פלאקרים
 קלאניש וווצער, 822 א פלאקרים קעלניש
 וווצער, 289 א פאר לייכטער, 496,
 1480, 923 איזן 435 זילבערנוו בעכער.
 דען, 690 א פלייש-מאשינדעל, 661 א
 וועק-זינגר, 791 א קאוש-מייל, 591
 א קאוע-סערוויס.
 די געווינגן זונגען אבענעםען בי
 ה' מ. ראוונצוויג, אליעזר, 1.
 אויספליגען-קלענדאָר פון דער יוד.
 גען. פאר לאַגְדַּעַנְטַשָּׁפָן.

